

BARN-UNGA-SAMHÄLLE

Examensarbete i fördjupningsämnet

Barndom och lärande

15 högskolepoäng, grundnivå

Motivation en drivkraft till lärande

Motivation a driving force for learning

Manuel Santos Pena

Förskolläraryxamen 210hp

Examinator: Elaine Kotte

Datum för slutseminarium (2020-03-27)

Handledare: Jonas Qvarsebo

Förord

Detta examensarbetet är skrivet tillsammans med Karolin Ström men efter opponeringen valde vi att slutföra arbetet var för sig. Vårt innehåll kan därför vara snarlikt då vi delat text och arbete fram till brytskiftet juni 2015. Jag har haft återkommande samtal med Karolin där vi diskuterat arbetet och våra frågeställningar.

Efter att vi delade upp oss har jag fördjupat mig kring hur motivation ges utrymme i klassrummet, förfinat arbetet, ändrat i texten och arbetat med strukturen. Bilagor och grundarbetet är dock detsamma.

Sammanfattning:

Syftet med studien är att undersöka hur begreppet motivation uppfattas i klassrumssituationer. Vad anser lärarna om motivation och hur väl stämmer det med elevernas bild av motivation. Jag har valt att besöka och intervjua elever och lärare i årskurs tre och årskurs sex. Detta för att se om det finns en skillnad i hur man motiverar när betyg blir en del av ekvationen i skolarbetet i årskurs sex. Arbetets frågeställning har besvarats genom det empiriska materialet, vilket består av observationer i klassrummet och intervjuer av lärare och elever. Resultatet visar hur lärarna arbetar med sina elever i respektive årskurs och vad elever uppfattar som motiverande. Resultatet visar skillnader mellan årskurserna men också likheter, hur struktur och sociala relationer kan påverka elevernas motivation.

Nyckelord: belöning, betyg, drivkraft, inre motivation, motivation, yttre motivation

Innehållsförteckning

<i>Motivation a driving force for learning</i>	1
1. Inledning.....	6
2. Syfte och frågeställningar.....	7
3. Teoretiska perspektiv.....	8
3.1 Medfödd motivation	8
3.2 Inre och yttre motivation	8
3.3 Viktigt att utveckla elevens inre motivation.....	9
4. Tidigare forskning	10
4.1 Motiverande lärande – inre och yttre drivkraft.....	10
4.2 Ny teknik för att fånga upp fler elever.....	11
4.3 Att motivera till lärande.....	11
4.4 Belöning eller straff som motivation	12
4.5 Att motivera när ingen motivation finns.....	13
4.6 Att tro på sin egen förmåga ökar inre motivationen	13
5. Metod	14
5.1 Metodval.....	14
5.2 Urvalsgrupp	15
5.3 Genomförande	15
5.4 Forskningsetiska överväganden.....	16
Informationskravet	16
Samtyckeskravet.....	16
Nyttjandekravet	16
6. Resultat och analys	17
6.1 Intervju och observation med elever och lärare i årskurs sex	17
6.2 Intervju och observationer med elever och lärare i årskurs tre	21
6.3 Sammanfattning av resultat	24
7. Diskussion och slutsats.....	25
7.1 Vidare forskning.....	26
Litteraturlista	27

Skolverket (2019) https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/motivation-en-viktig-nyckel-till-elevs-skolframgang	28
http://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-elevperspektiv/hur-upplever-elever-betyg-och-bedomning-1.195596	28
Bilaga 1	29
Bilaga 2	30
Bilaga 3	31
Bilaga 4	32

1. Inledning

På skolverkets sida om motivation står det att elever med låg motivation har många misslyckade försök bakom sig och många lever med en känsla av att de inte kan lära sig, och tillägger att det är viktigt att stärka elevernas självbild och självkänsla.

Skolverket fortsätter med att lärarna måste tro på sina elevers förmåga och potential och veta att lärares relationer med och attityder till elever påverkar deras inställning till skolan och lärandet. Om läraren tror att eleven kan lyckas ökar elevers motivation och därmed möjligheten att nå målen (skolverket 2019).

Min egen upplevelse av skolan var att skolarbete kunde vara roligt men när betyg blev verklighet så blev målet för mig att få så bra betyg som möjligt. Detta skapade stor stress och min nyfikenhet och lust försvann. Istället pluggade jag hårt inför prov och bara det jag måste kunna för att klara provet. Jag vill med detta arbete undersöka hur motivation används i skolan och se om jag kan finna skillnaden i vad som lärare/elever tycker motiverar dem i årskurs tre respektive årskurs sex.

”Om läraren tror att eleven kan lyckas ökar motivationen och därmed möjligheten att nå målen. Motivation, som bland annat definieras som individens önskan att delta i lärandeprocesser, påverkas av både inre och yttre faktorer.” (skolverket 2019, Motivation en viktig nyckel till elevers skolframgång)

I detta arbete ställer jag mig frågan om lärares och elevers syn på motivation och hur den kan skilja sig åt i årskurs tre respektive årskurs sex. Jag ställer även frågan till elever och lärare om deras syn på betyg och bedömningar och på vilket sätt betyg i årskurs sex påverkar elevernas motivation.

I detta arbete har jag fått ta del av hur lärare skapar motivation i klassrummet med hjälp av kreativitet, problemlösningar och sociala band.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka, hur begreppet motivation uppfattas av både lärare och elever. För att se eventuella skillnader i vad eleverna anses vara motiverande i skolan och huruvida lärarens uppfattningar kring motivation och betyg överensstämmer med elevernas. Undersökningen har genomförts i två klasser en årskurs tre och en årskurs sex för att få ett större underlag om eventuell skillnad i lusten att lära med eller utan betyg.

Frågeställningar:

- Vilka uppfattningar om motivation uttrycks av lärarna?
- Vilka uppfattningar om motivation uttrycks av eleverna?
- Vad anser lärare och elever om betygens påverkan på motivation i årskurs 6?

3. Teoretiska perspektiv

Detta avsnitt beskriver kort begreppet motivation samt de utgångspunkter jag använt i mitt arbete.

3.1 Medfödd motivation

Bruner (1990) beskriver i boken *Acts of meaning* hur viljan att lära är medfödd och kan delas upp i tre olika områden: nyfikenhet, kompetens och ömsesidighet. Nyfikenhet handlar om att människan är naturligt nyfiken från födseln och att det finns en undersökande egenskap hos individen. Kompetens är att man klarar av att göra någonting, en bedrift som man känner stolthet över och blir motiverad av. Bruner jämför detta med när barnet klarar något på egen hand och utbrister ”jag kan!”. Det fungerar som en sporre i det vidare lärandet och utvecklingen. Slutligen utgör ömsesidighet en mer social del av lärandet. När man känner att man lärt sig ökar motivationen (Bruner, 1990). Därför är det viktigt med precis rätt utmaningar i skolan för eleverna, det ska inte vara för lätt eller för svårt, utan utmana eleven precis där hon eller han behöver det.

Genom att hitta rätt utmaning motiverar man lärandet, skriver Bruner.

3.2 Inre och yttre motivation

Den inre motivationen kan beskrivas som att eleven har en inre kraft som driver hen framåt och ger en lust att vilja lära sig mer och att utföra uppgifter. Inre motivation kan också beskrivas som en grundläggande biologisk drivkraft att stilla vår hunger, släcka vår törst och att föröka oss. I boken *Motivation och vuxnas lärande* är inre motivation mer än så: att människan har ett behov att få klara uppgifter på egen hand utan tvång eller yttre belöningar (Ahl, 2004).

Den yttre motivationen kan beskrivas som stimulans till lärande i form av yttre belöningar som betyg eller social bekräftelse men också för att undgå bestraffning. Eleven kan även motiveras genom att den förstår värdet av att klara uppgiften. Att bra betyg kommer hjälpa eleven i framtiden med val i livet och är därför värdefull. Eleven kan också genom yttre motivation göra en uppgift för att den är rädd för vad som skall hända om den inte klarar uppgiften.

3.3 Viktigt att utveckla elevens inre motivation

Elever med välutvecklad inre motivation behöver ofta mycket lite yttre påverkan, t.ex. genom belöning eller en intresseväckande uppgift. De behåller bättre de inlärd kunskaperna och vågar oftast prova på nya saker, även om de känns främmande och svåra, påpekar Thomson och Wery (Skolverket 2013).

Yttre motivation handlar i första hand om processer där elever belönas eller uppmuntras av en annan person, t.ex. genom materiella belöningar, betyg eller verbalt beröm. Viss kritik har riktats mot alltför stark fokus på yttre motivation eftersom den har anklagats för att likna mutor och för att kunna försvaga individens inneboende motivation, det vill säga strävan att uppnå mål av sin egen vilja, menar Thomson och Wery (2013). De båda forskarna förespråkar framförallt ett aktivt arbete med att stärka elevers inre motivation (Skolverket, 2013).

4. Tidigare forskning

I detta kapitel beskriver jag ett generellt urval av den litteratur som finns kring ämnet motivation. Jag kommer att belysa olika studier, teorier och centrala begrepp i detta kapitel.

4.1 Motiverande lärande – inre och yttre drivkraft

Att lära sig något på egen hand utan tvång eller yttre belöningar är det som kallas inre motivation (Ahl, 2004). Den drivs inte av en belöning eller straff utan snarare genom känslan av att kunna något (Ahl, 2004). En annan motivationskraft är den som motiverar oss utifrån, den yttre motivationen (Pink, 2012). Ett exempel på yttre motivation i skolan är betyg, enligt Pink. För en del elever är dock inte betyg tillräckligt som motivationsfaktor. Den inre drivkraften är då viktigare då den bygger på verkligt lustfyllt lärande och ger djupare motivation än betygssystemet (Hugo, 2011). Enligt Hugo behöver elever en motivationskraft som gör att genomförandet av uppgifter ska fungera som en belöning i sig. Han menar även att ett lustfyllt lärande är av stor betydelse för många elevers motivation i skolan.

Peter Friberg (psykolog) tar upp en studie av Lepner (forskande psykolog) med förskolebarn i åldern 3 till 4 år, som innan studien tyckte om att rita. Denna studie refereras till i boken *Drivkraft* (Pink, 2012). Studien visade att efter att hälften av barnen fått belöning för sina teckningar så dämpades de belönade barnens motivation att rita. Två veckor efter experimentet återkom forskarna för att se om barnens motivation i teckning hade förändrats. Vad de upptäckte var att barnen som hade fått belöning visade betydligt mindre intresse för att rita medan de som var utan belöning från början ritade med samma glädje som innan experimentet (Pink, 2012).

Ambitionen att motivera kan bli fel som i ett exempel från boken *Motivationshöjande samtal i skolan* (Lundgren & Lökholt, 2006) där en man erbjöd ett gäng pojkar en tia för att spela på en annan gräsplan än den utanför hans hus. När tiorna tog slut sade han till grabbarna att pengarna är slut men ni kan ju spela vidare på den andre planen ändå och fick till svar att han var dum i huvudet om han trodde att de skulle spela boll på en annan plan gratis. Detta är ett exempel på att det finns ett förhållande mellan inre och yttre motivation, där det som är roligt från början (inre motivation) blir till ett arbete med hjälp av belöning (yttre motivation). Den inre motivationen kan förklaras som att

läsa en bok för att det ger avslappning och njutning medan yttre motivation är att läsa en bok för att du måste för att få bra betyg (Lundgren & Lökholm, 2006).

4.2 Ny teknik för att fånga upp fler elever

Gärdenfors (2010) hävdar att man genom kunskap om hur samhället ser ut idag kan stötta elever i skolan i att finna motivation. Han tror att vi måste ha insikt om dagens teknik och vad som intresserar dagens unga. Genom att använda sig av denna teknik kan vi öka motivationen hos elever och få dem att känna ett större intresse för skolan.

Gärdenfors anser att skolan bör arbeta för att nå elever. Delvis innebär det att skolan bör vara medveten om människans sätt att lära sig och vad vetenskapen säger kring detta. Han menar också att det är viktigt att lärare bör skilja på yttre och inre motivation. Vid inre motivation gör man något som skänker en känsla av tillfredsställelse för en själv under själva aktiviteten. När man använder yttre motivation gör man aktiviteten för att det ska leda till någon form av belöning (Gärdenfors, 2010).

4.3 Att motivera till lärande

Människan föds med en lust att lära och den motivationen för ett informellt lärande är viktig att fånga upp även i skolan. Gärdenfors (2010) menar att elever kan lära sig utan att tänka på att det är just ett lärandetillfälle.

Författaren beskriver två olika sorters lärande, det formella lärandet och det informella lärandet. I det formella lärandet ingår moment konstruerade för att lära sig skriva, räkna och lära sig nya språk. Det informella lärandet är det som följer oss genom livet från det att vi föds tills det att vi dör, till exempel det sociala samspelet mellan individer samt att lära sig gå och tala. Det informella lärandet sker ofta utan att vi själv märker det, det är när vi lär oss genom vår nyfikenhet och intressen, lärande som sker i vardagen genom observationer av andra och egen erfarenhet. I det informella lärandet är det tydligt enligt Gärdenfors att det inte behövs belöningar utan att motivationen kommer inifrån, genom en inre drivkraft/inre motivation.

Det finns två centrala begrepp för att få ett lyckat lärande enligt Gärdenfors. De begrepp Gärdenfors belyser är motivation och förståelse. Han ser dem som viktiga i både det informella och det formella lärandet, men menar att det är enklare att se motivationen i det informella lärandet, än i det formella lärandet. Gärdenfors är tydlig med hur han tror

att man skapar ett bra utbildningssystem. ”I ett fungerande utbildningssystem är eleverna motiverade och deras lärande leder till förståelse” (Gärdenfors 2010: 22). Det Gärdenfors pekar på är att man måste ha lusten att förstå och om man ser meningsfullhet i lärotillfällen ökar motivationen hos elever i skolan. Han anser att det behövs inre motivation i klassrummet, där man bygger på barnets intresse istället för ett system av yttre belöningar för lärandet.

Gärdenfors poängterar att han inte är motståndare till betygssystemet, men inte heller anser att det är en bra motivationsfaktor, då det påvisats hämma många elevers inre motivation. Han ser en risk i att eleverna fastnar i betygstänket och att det är betyget som motiverar eleverna att prestera, istället för att de har lusten till själva lärandet. Den inre motivationen tenderar att kvävas genom för mycket fokus på betyg. Gärdenfors belyser vikten av att hitta och lägga fokus på den inre motivationen hos eleverna, att hitta den medfödda lusten att lära och förstå istället för att lägga vikten på betyg.

4.4 Belöning eller straff som motivation

”Belöna en handling och du får se mer av den – bestraffa en handling och du får se mindre av den” (Pink 2012:39). Yttre belöning kan fungera men har visat sig ha sina brister, som kan leda till ett negativt beteende som till exempel att fuska i skolan (Pink 2012). Många gånger skapar detta system med belöning och straff istället det motsatta resultatet. Problemet med en yttre motivation kan göra att människan väljer den snabbaste och lättaste vägen, även om detta kan innebära att fuska.

Pink menar även att man som barn lär sig matematik genom att man får en belöning för varje sida man klarar av så blir man säkert flitigare på kort sikt men troligtvis tappar man intresse på längre sikt, belöningen underminerar personens inre motivation. Dock kan yttre motivation vara ett incitament om det är trista uppgifter då det i dessa fall finns mycket liten eller ingen alls motivation att underminera. Lösningen är att variera uppgiften mera eller att förklara att uppgiften leder till att hjälpa oss att behärska nya färdigheter (Pink, 2012).

4.5 Att motivera när ingen motivation finns

Hugo poängterar den teoretiska bakgrunden till idén en skola för alla. Genom att han exempelvis anser, att anledningen till varför en stor grupp elever lämnar grundskolan med låga meritvärden beror på dagens skoldebatt med fler inslag av kontroll i form av läxor, betyg och prov som ett problem och att den debatt som sker inte stöds i forskning om skola. Förespråkare för fler inslag av kontroll i form av prov, läxor och betyg menar att detta är faktorer som ska öka måluppfyllelsen för eleverna.

En konsekvens av betygssystemet är enligt Skolverkets forskning att det ökar pressen på dagens elever. Många hämmas och tappar självförtroende då de ser det som ett misslyckande inför framtiden om de inte når upp till de höga krav som skolan och samhället ställer på dem (Skolverket, 2013). Samtidigt som politiker har en stark tro på betygssystemet så visar forskning på att många elever har tappat tron på skolan (Hugo, 2011).

4.6 Att tro på sin egen förmåga ökar inre motivationen

Enligt utbildningsforskarna Thomson och Wery som skrivit artikeln ”Motivational strategies to enhance effective learning in teaching struggling students” ökar chansen för en högre motivation hos elever om man som lärare visar att man bryr sig om elevens lärande och tror på elevens förmåga. Många elever har lågt självförtroende efter tidigare misslyckande i skolan och är i behov av att kunna släppa sina tidigare erfarenheter och få känna att någon tror på dem. Detta i sin tur ska enligt Thomson och Wery leda till en högre motivation hos eleven. Båda forskarna tror på att man ska arbeta främst med den inre motivationen då den verkar för elevens motivation långsiktigt och mer djupgående än den yttre motivationen. De anser att det är viktigt att eleverna tror på sig själv och genom att man ger dem uppgifter i deras kunskapsnivå blir det en uppåtgående positiv spiral i känslan av att lyckas med uppgifterna. När elevers självförtroende ökar tror forskarna att elevens motivation för fortsatt lärande också ökar. Att göra uppgifter intressanta och roliga för elever är en viktig ingrediens för motivation enligt Thomson och Wery. De anser också att elever bör koppla det de gör i skolan till verkliga livet, då kan det bli lättare att greppa och reflektera kring ämnet. Om där finns ett samband mellan vad de gör i skolan och livet utanför skolan och om man tydliggör detta samband för eleverna ökar också ofta den inre motivationen (skolverket, 2013c).

5. Metod

I detta kapitel redogörs det metodval, urvalsgrupp och den datainsamling som används. Här tages även upp de frågor som är ställda till eleverna. Här nämns också de forskningsetiska kraven.

5.1 Metodval

Jag har valt att använda mig av datainsamling med hjälp av intervjufrågor och fältobservationer, genom observation i klassrum och gruppintervjuer med elever i tredje och sjätte klass samt intervjuat lärare för dessa klasser. Gruppintervjuer ger ofta större möjlighet till samtal kring aktuell frågeställning under intervjuens gång, och respondenterna får mer givande dialog i större utsträckning än om man intervjuar ett barn i taget, vilket poängteras i boken *Reflexiva intervjuer* (Thomsson, 2010). Det som bör tänkas på är enligt Thomsson att man måste vara medveten om att vissa frågor inte är lämpliga att ställas i gruppintervju vilket jag haft i åtanke under samtliga intervjufrågor.

Rosengren & Arvidson (2002) nämner de grundläggande principerna för den metod som används. Jag har ställt mig frågan vad som ska undersökas, och sedan kommit fram till hur den empiriska fasen med insamling av data ska se ut. Jag byggde upp frågor som jag ansåg vara väl kopplade till mina frågeställningar. Thomson (2010) redogör för hur man under intervjuer med barn måste tänka på skillnaden mellan barns och vuxnas språk, man ska se till så att man inte lägger fram frågor som är för svåra för barn att förstå. Om man ser intervjun ur barnets perspektiv minskar även risken för missförstånd mellan barnet och den som intervjuar (Thomsson, 2010). De frågor som ställdes inbjöd till samtal och jag försökte skriva frågorna på en sådan nivå att de skulle vara lätta att förstå. Valet av årskurser där observationerna genomfördes valdes för att kunna se eventuella skillnader gällande motivationen i en klass med betyg och en klass utan betyg. Jag ville undersöka om eleverna såg betyget som en faktor för motivation. Jag ansåg det intressant att få lärarnas perspektiv i klasser med och utan betyg för att belysa eventuella skillnaderna i undervisningssätt. Motiveras eleverna olika i de olika årskurserna och i så fall hur? (Genom öppna kvalitativa intervjuer med lärare kunde jag få lärarnas perspektiv på motivation).

5.2 Urvalsgrupp

Min observation består av en skoldag i årskurs tre samt en dag i årskurs sex. Skolan ligger i ett mindre samhälle. Skolan är den enda låg- och mellanstadieskolan och ligger i ett villaområde. Den är byggd på åttiotalet och har cirka 500 elever i ålder 6-12 år. Jag valde att genomföra studien här för att det är en skola som uppfyllt våra kriterier gällande ålder på skolans elever samt att vi haft tidigare kontakt med rektor på skolan vilket underlättade för att få godkänt att genomföra studien där.

Valet av grupper för elevintervjuer lät jag varje klasslärare avgöra då jag inte ville riskera att behöva möta eventuella komplikationer som exempelvis kan ske om elever som kanske inte fungerar väl i grupper med varandra hamnar i samma grupp. Jag har observerat i klassrum och genomfört gruppintervjuer med elever i tredje och sjätte klass samt intervjuat lärare för dessa klasser. Intervjuerna med eleverna har skett i grupper om tre, sammanlagt 9 elever från årskurs tre och 9 elever från årskurs sex. Jag valde att intervju i grupper då jag ville få alla elever att få möjlighet att kunna delta aktivt och få sin röst hörd vilket vi ansåg var möjligt i grupper med 3 elever i varje grupp. Hade jag valt att intervju en elev i taget hade vi riskerat en mer spänd intervju och eleven kanske hade känt sig mer nervös än i gruppintervjuer så därför fann jag att arbeta i små grupper som det mest lämpliga.

Jag ville att fokus skulle ligga på de frågor jag ställde. Jag valde att intervju lärarna separat och inte gemensamt då jag ville få en tydligare bild av hur de individuellt har valt att jobba med eleverna.

5.3 Genomförande

Efter att jag talat med berörda lärare och fått deras samtycke att genomföra studien, delades skriftlig information med förfrågan om deltagande ut till elevers målsmän. Därefter bokade jag in tider med lärarna för både lärar- och elevintervjuer.

I boken Sociologisk metodik (Rosengren & Arvidson, 2002) beskrivs de grundläggande principerna för den metod jag använt mig av. Jag har ställt frågan vad jag ville undersöka, och har sedan kommit fram till hur den empiriska fasen med insamling av data ska se ut. Jag byggde upp frågor som jag ansåg vara väl kopplade till mina frågeställningar. Mitt inspelade intervjumaterial har jag transkriberat och analyserat. Jag gick genom materialet genom att lyssna och skriva ner det elever och lärare sagt i

intervjuerna, därefter la jag upp de olika frågorna jag ställt under respektive fråga. Alltså de svar jag fått från samtliga grupper i exempelvis fråga 1 har jag samlat ihop och gått genom för att se kopplingar, likheter och skillnader i svaren. Mina observationer har analyserats genom att titta genom noteringar under observationerna och sedan kopplat det till intervjuanalysen.

5.4 Forskningsetiska överväganden

De forskningsetiska principerna: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. (Vetenskapsrådet, 2002). Har följts vid studiens genomförande.

Informationskravet

Innebär att forskaren informerar deltagarna om studiens syfte. Alla som deltar ska vara informerade om att det är frivilligt att delta och att de kan när som helst välja att inte delta, vilket vi berättade under intervjuen.

Samtyckeskravet

I samtyckeskravet står det att forskaren ska inhämta uppgiftslämnarens och undersökningsdeltagares samtycke. I vissa fall bör samtycke dessutom inhämtas från förälder/vårdnadshavare (till exempel om de undersökta är under 15 år och undersökningen är av etiskt känslig karaktär. I denna studie innebar det att elevernas målsman fick skriva under samtycke att delta se bilaga 3.

Konfidentialitetskravet

Konfidentialitetskravet innebär att identiteten på den som medverkar i en studie ska hållas anonym.

Nyttjandekravet

Uppgifter om enskilda data, insamlade för forskningsändamål, får endast användas i studien.

6. Resultat och analys

Jag har analyserat det inspelade intervjumaterialet utifrån de frågor som ställdes och mina grundfrågeställningar. Samt mina observationer i klassrum hos sexorna och treorna. Jag ställde frågor kring betyg med sexorna och om vad de tyckte var bra och vad som eventuellt var dåligt. Jag frågade om de tyckte att det var viktigt med betyg och om det var något som motiverade dem att studera hårdare. De i årskurs tre fick enklare frågor om sin lärare och vad som fick dem att tycka det är roligt med skolan och mindre roligt. Frågorna i sin helhet finns i bilaga 1.

6.1 Intervju och observation med elever och lärare i årskurs sex

Genom intervjuerna/observationerna fick jag ett material att analysera, nedan har jag sammanställt mina resultat. Jag har även valt att ändra i vissa uttryck och citat till hen istället för han eller hon för att säkerställa anonymiteten hos den som omnämns i texten

Jag har genom intervjuer och observationer undersökt elevers syn på betyg och prov. För några elever som jag intervjuade fungerade betyg och prov som en morot, dessa elever tycker betyg fungerar som ytterligare motivation för lyckas i skolan.

En del ansåg att betyg och prov var betungande och att det fanns prestationskrav som påverkat dem så att de blivit stressade.

Klassföreståndaren i årskurs sex använde ofta humor som ett verktyg för att motivera eleverna att känna lust att komma till skolan. Det märktes under observationen och blev än tydligare i vår intervju med läraren, ”Jag tycker det är kul med skola och märker i alla fall på mina lektioner att det är positivt, men det är lite av hur man är som lärare också. Jag tycker om humor och det är något jag försöker smitta av sig, hålla det humoristiskt”.

Så här säger några elever i årskurs sex:

- en lärare ska ha humor, han ska vara lagom skojig.
- Min favorit är vår klasslärare för han är rolig och skojar och hjälper oss samtidigt.
- Ibland pratar han allvarligt men sen skojar han lite och lättar upp stämningen, han tål också att man skojar tillbaka ibland.

- Det är kul att man kan skoja med läraren. Vi barn kan inte ta allt på blodigt allvar.
- Man ska motivera eleverna med glada miner så man vill vara med i klassrummet.

Läraren påpekar under intervjun att det är viktigt att det ska vara tydligt vem som är lärare och att man inte blir för mycket kompis och för lite lärare. ”När jag läste till lärare ville jag göra skolan rolig och det gör man genom att lyssna på eleverna så att man kan göra lite som de vill”. Så här berättar han vidare ”Om eleverna själva får vara med och bestämma sina mål är det troligare att de når fram till målen”? Genom att låta eleverna få vara med att ta beslut om sitt lärande så bygger man upp en inre motivation för att lyckas enligt läraren. Gärdenfors (2010) anser att om man låter eleverna vara med och bestämma, kommer de att känna ökad meningsfullhet i uppgifterna genom att de får möjlighet att påverka sin utbildning. En annan fördel med att låta eleverna vara med och bestämma är att man kan få dem att känna att deras insats är värdefull och uppskattad (Gärdenfors 2010).

Läraren använder gärna olika material som finns i klassrummet för att få eleverna att förstå. I ett exempel frågade läraren hur man böjer ordet ”tomt”. Han fick som svar ”tom, tommare, tommast”. Då tog läraren fram en skokartong och frågade ”hur kan denna låda bli tommare om den redan är tom?” Här försöker läraren få eleverna att verkligen förstå innebörden av ordet tom, att ibland måste man tänka efter innan man svarar enligt inövade regler. Gärdenfors (2010) anser det viktigt att förstå uppgifterna i skolan, eftersom man annars som elev riskerar att tappa intresset, han beskriver förståelsen i sig som nyckeln till framgång i skolan och detta sker tillsammans med lust. Tappar man däremot elevens lust så tappar man också meningsfullheten i lärandet.

Vid ett annat tillfälle när läraren ställde en fråga, föreslog en elev att de skulle använda sig av pinnarna. Pinnarna är glasspinnar med elevernas namn på. När läraren ställer en fråga drar hen en glasspinne med ett namn på. Om en elev får en fråga och inte kan eller vill svara, får eleven lov att ge bort frågan till någon annan. Här ser jag att läraren arbetar med ett system där han delvis försöker få in alla till att kunna medverka på lektionen, men samtidigt tagit bort tvånget att svara, då man kan ge bort frågan till någon annan. Detta system kräver vakenhet från alla elever, då vem som helst kan få sitt namn draget. Det förefaller som att läraren reflekterat kring vem som syns och hörs i klassrummet och försökt hitta ett system som tillåter alla att bidra. För att motivera

eleverna till arbetsro eller följa klassens regler använder läraren ett system med en siffra på stora tavlan längst fram i klassrummet. Vid min observation stod siffran på ett. Det fungerade på följande sätt: om läraren fick besök och behövde gå ut och prata med någon och det blev stökigt i klassrummet, så kunde läraren gå in och höja siffran. Detta brukade leda till tystnad igen så att siffran åter kunde sänkas till tidigare nivå.

Belöningen kom när siffran hamnar på noll. Då blir klassen belönad exempelvis genom ett besök av en Afrikansk jättelandssnäcka som läraren hade i sin ägo. Vid mitt besök började en elev låtsas skjuta en kamrat, vilket ledde till att läraren, utan att säga något, höjde siffran på tavlan ett steg. Då eleven slutade sänkte läraren siffran igen. Ofta räckte det med att läraren närmade sig tavlan i slow-motion för att eleverna skulle förstå att de skulle vara tysta eller mindre stökiga. Denna yttre motivationen gav resultat i klassen och lektionerna kan ha varit mindre stökiga tack vare detta belöningssystem. Här gäller det att få hela klassen med sig och att göra själva målet till en stor händelse som alla vill ta del av.

Att arbeta med yttre motivation kan vara ett redskap för att på ett effektivt sätt uppnå lämpligt beteende, men det är inte helt riskfritt (Lundgren & Lökholm, 2006: 47).

En risk som jag ser det är om en elev inte bryr sig om belöningssystemet och kan då förstöra för de andra, men också för sig själv.

En elev berättar:

- Man kan gå till en lärare för att reda ut någonting som man kan känna sig trygg. Just nu har vår lärare sagt att man kan komma till han och har lovat att inte säga något vidare. Det är viktigt att läraren håller en hemlighet annars vill man inte berätta en någonting igen.

Läraren förklarar: när eleverna har ett förtroende för läraren och därför kommer till honom för rådgivning eller dylikt är det för eleven viktigast att få en lösning på sin situation. Detta kan betyda att trots läraren sagt att han inte kommer berätta för någon annan så är det ett vuxenbeslut som bara läraren kan ta.

Läraren förklarar:

- Förtroende är viktigt, det vi pratar om stannar mellan oss, vi har pratat mycket om förtroende och eleverna vet vad jag tycker där.

En elev säger:

- Vår lärare kan man prata med om problem för han kan man lita på. När några barn berättade om något som hade hänt så höll han tyst om det.

Det är många av eleverna som nämner just tillit som en viktig egenskap både hos vänner och hos lärare. Eleverna tar regeln om att inte skvallra eller berätta hemligheter för andra väldigt seriöst. Eleverna i sin tur nämner hur de vid flera olika tillfällen kunnat vända sig till läraren och att han har hållit tyst om det de berättat. Det framgår under intervjuerna att eleverna trivs bra i klassrummet med läraren och att de känner sig mer motiverade att delta i diskussioner även i helklass eftersom de vet att de får säga vad de tycker och känner. Läraren anser att förtroende är ett viktigt redskap i sin profession för att nå fram till eleverna och om man kan vinna eleverna förtroende ökar också chansen att få eleverna ytterligare motiverade i skolarbetet, anser läraren. Flera av eleverna uttrycker en ökad glädje och en känsla av att de har en genuint god känsla för sin lärare just för att han finns där för dem, lyhörd, öppen och pålitlig.

Eleverna hade en något mer positiv syn på prov just för att lärarna ska kunna se var eleverna ligger kunskapsmässigt.

Jag ställde frågan till klassföreståndaren för sjätte klass:

- Vissa lärare försöker motivera genom att nämna betyget ofta, hur tänker du?
- Jag hoppas jag inte gör det men ska jag vara ärlig så har jag redan börjat pricka av, nu är det betyg som gäller, nu får ni visa det på lektionerna – jag vill inte hamna där men om jag inte får till att de blir uppmärksamma så hamnar de bakom så för att de inte ska hamna efter så nämner jag hur de ligger till, för det är betyget som hägrar. Sen vad betyget ger dem det vet jag inte – det är en liten hint var man faktiskt befinner sig just nu men det tycker jag man kan ta muntligt i de vanliga utvecklingssamtalen och inte i klassrummet.

En del elever uttrycker en oro för att inte uppnå kraven och att inte lyckas nå målen för godkänt betyg. Sjätteklassen upplevs som mer seriös, samtidigt som eleverna inte verkar ha riktig kunskap kring själva betygssystemet och hur det fungerar. Detta styrker läraren under intervjun ”Kanske ett fåtal elever har koll på hur betygssystemet fungerar men de flesta verkar inte ha riktig koll, inte heller deras föräldrar”. En majoritet av eleverna trodde inte heller att deras föräldrar har insikt i betygssystemet och kände inte någon större press hemifrån att prestera. ”Jag vill ha mer snack om betyg för jag förstår inte A-F och det tror jag inte många av mina kompisar gör i heller” påpekar en elev.

När jag under intervjuer frågade eleverna vilket de tyckte var bäst med de olika undervisningssätten, att prata mycket om betyg eller att knappt nämna det så upplevde de flesta eleverna att det var bättre att läraren inte pratar om betygen hela tiden.

- Jag gillar att vara mer avslappnad och inte så stirrig hela tiden, gillar inte att tänka på betyg för då blir jag så stressad som min kompis.

Så här berättar eleverna för mig om hur de känner inför prov och betyg. En del elever förstår att prov är ett verktyg för att läraren ska kunna se hur hen lyckats med själva undervisningen och vad som kan behövas repeteras.

- Det lugnar om ni säger att det inte är så seriöst och att det inte är så viktigt hur det går. Det är mer för att lärarens skull, hur läraren lyckats lära ut.
- Just nu känns det för allvarligt för det påverkar hela livet som vissa lärare säger. Men säger man så till oss i sexan så spyr många elever nästan av rädsla.
- Man ska inte säga att betyg är hela världen om man slipper stressa så känns det bra.

För en del av eleverna så var betyg något nytt, det kunde vara att det kändes jobbigt för att de upplevde det som att det hade blivit allvarligare i skolan nu. Mer samtal i klassen om vad som förväntas av dem och större möjligheter att själva få påverka sina mål skulle kunna hjälpa dessa elever, enligt läraren.

6.2 Intervju och observationer med elever och lärare i årskurs tre

Frageställningen om motivation var lite annorlunda ställd till barnen i årskurs tre. Det handlade mer om vad som fick dem att känna sig motiverad att komma till skolan och om de fick vara med och bestämma. Så här säger några av eleverna i årskurs tre om hur en bra lärare bör vara:

- Ska vara snäll och lyssna på alla som har något att säga, lärarna måste kunna koncentrera sig.
- En lärare ska vara snäll men om man inte lyssnar ska läraren vara bestämd men inte skrika, alla elever ska få lov att säga vad de vill.
- Om en lärare är rolig vill man komma till skolan.
- Om en lärare säger till mig att jag gör något bra så blir jag glad,
- En bra lärare använder mycket lekar.

Det kommer tydligt fram under intervjun med årskurs tre att lärare bör vara snälla, ett sätt är att visa sitt intresse för eleverna. Detta kan ges i form av beröm och uppskattning för det eleverna gjort eller sagt, enligt barnen.

Eleverna behöver känna att lärarna möter dem på rätt nivå och ger eleverna möjlighet till delaktighet (Hugo, 2011). ”Om en elev presterar något så bör man ge feedback. Berömmet ses som en belöning i syfte att stärka motivationen så att eleven även fortsättningsvis presterar det som är önskvärt.” (Lundgren & Lökholm, 2006: 49).

Jag ställde frågan till eleverna i årskurs tre om de fick lov att vara med och bestämma, hur det ser ut i klassrummet, får man välja vem man vill sitta med.

- Vi får lov att säga ifrån när vi är trötta, hängiga och då ta en promenad eller om läraren vill så gör hela klassen olika rörelselekar.
- Läraren bestämmer vad som ska göras, vem man sitter med eller om man sitter själv. Vi kan nog bestämma själv men vi får inte det?
- Ibland får vi göra till exempel fram till en sida i matteboken och sedan välja mellan två andra matteuppgifter.
- Ibland får man sätta sig någon annanstans och då kan man få lov att ta med en kompis men man får inte lov att ta med sin bästa kompis för då blir det så pratigt säger läraren.
- Ibland får vi komma med förslag och då lottar vi ut eller röstar, men då får bara vissa förslag hända.

Innan man låter eleverna få inflytande i klassen så behöver det finnas en struktur som håller. I denna klass upplevde jag att det jobbades mycket med struktur och ordning. Det verkar finnas en önskan hos barnen att få mer upplevd delaktighet och ökat medbestämmande men att det först måste byggas upp en struktur.

I intervjuerna med eleverna poängterades det ofta att trygghet i skolan är viktigt för deras motivation och lust att komma till skolan. Eleverna ansåg att det var viktigt att ha någon att vända sig till under skoldagen. Det som påverkade valet av vem man vänder sig till är att personen går att lita på, en förutsättning för förtroende. Jag ställde frågan till eleverna i klass tre om vem de vänder sig till när det händer något dåligt?

- Jag går hellre till en kompis än en vuxen.
- Jag går till min bästa kompis.

- Jag går bara till rastvakten om jag känner henne annars letar jag upp läraren för hen känner jag bättre.
- Tycker om att prata med min kompis för att han kan behålla hemligheter.
- Det kan kännas bäst att prata med en kompis för det är tryggt och jag kan lita på dem.

Dessa elever visar upp en stor tilltro för sina klasskamrater och kanske har de i klassen pratat om att försöka prata med varandra först innan man går till en vuxen.

För att fånga upp elevernas motivation till ämnet kan man använda sig av elevernas intressen, på så vis kan eleverna lära sig, utan att det känns som en lärandesituation. Många av dagens unga har till exempel tekniken som en stor del av sitt liv. Därför är det en god idé tror Gärdenfors (2010) att skolan tar tillvara elevers intressen och använder dessa för att nå barnen. När skolan möter eleverna på deras villkor kan detta få eleverna att känna sig som medskapande av sin tid på skolan, detta tror han leder till större motivation samt att de får möjlighet att exempelvis utveckla sina tekniska färdigheter. Gärdenfors (2010) hävdar vidare att man bör följa den nutida kultur som eleverna använder sig av, att skolan utvecklar sina kunskaper kring teknikstöd undervisningsmaterial är en nyckel för att nå barnen på deras nivå.

Jag ställde frågan till eleverna om de fick använda sig av sina intressen på skolan?

- Vi får inte använda så mycket men om det finns böcker om ridning som jag tycker om kan jag få låna såna böcker. Fast inte om det är för de större eleverna.
- Jag tycker om iPads men vi har inga på skolan men min bror har på sin skola och jag vet många har det, så det känns orättvist.
- Det hade varit bra med en iPad för ibland har jag lättare att skriva med en sån för jag tycker om att skriva mycket.
- Jag spelar basket och bandy hemma och skriver om det i dagboken på skolan.
- Ibland när vi skriver får vi själv välja vad det ska handla om då brukar jag skriva om hästar, för jag älskar hästar.

På biblioteket finns flera datorer i en datorsal och i klassrummet finns smartboard att använda sig av. Deras egna intressen används på så vis att eleverna själva ofta väljer vad de vill skriva och läsa om. En elev vi intervjuade saknade möjligheten att utöva sitt intresse att spela gitarr på raster trots att musiksalen är tillgänglig. Andra hobbies hos elever så som fotboll, basket och bandy var dock lättare att få utföra på rasterna.

6.3 Sammanfattning av resultat

Syftet med detta arbete var att få kunskap om hur lärare använder motivation i skolan och hur elever ser på motivation. Hur stimulerar lärarna eleverna att känna sig motiverade till skolans ämnen samt hur lärare och elever resonerar kring detta.

Vid intervjun med årskurs sex kände en del elever att det fanns en press på dem att ha goda resultat på prov för att få bra betyg. Detta kan vara en naturlig känsla då betyg för dem i årskurs sex är en ny företeelse. Här kan en lärare få eleverna att känna sig lite mer avslappnade genom att förklara att det är normalt att känna lite press inför något som är nytt och att betyg är ett verktyg för att se hur väl en lärare lyckats med sin undervisning. Man kan motivera eleverna att betyg kommer spela mer roll senare i de högre årskurserna och att de nu får erfarenhet av hur det kommer att fungera. Det är också bra att förklara för eleverna att betyg också är ett sätt för eleverna att förstå hur det går för dem i skolämnet och läraren skulle kunna ytterligare förtydliga detta med en lärandematrix. Det framkom också att läraren i årskurs sex tycker att man kan ha en avslappnad relation till eleverna som bygger på förtroende och att detta kan bringa mer motivation hos eleverna. Dessutom tyckte läraren att förförståelse för vad som förväntas av eleverna i ämnet är en viktig del för motivation.

Genom att använda lärandematriser skulle läraren i årskurs sex eventuellt kunna få eleverna att känna större förförståelse för vilka förväntningar läraren har på eleverna för de olika betygen. Med en lärandematrix tydliggör man lärandet. Denna matrix skulle kunna finnas i klassrummet så att eleverna när som helst kan se var de är och vad som förväntas av dem.

I årskurs tre framkom att eleverna tyckte de var viktigt med struktur och ordning. Samtidigt tycker de att läraren ska vara snäll och ge beröm. Genom att erbjuda eleverna möjligheter till lekar, använda olika sinnen och samarbetsövningar skapades en större motivation för uppgiften och ämnet. Här skulle man kunna anpassa varje uppgift efter elevernas utveckling och låta de drivas framåt av tydliga mål. Eleverna ska känna att de har medbestämmande över lärandet och det behövs en tydlig förståelse hos eleverna varför detta är viktigt för dem att lära sig och kunna. Trygghet var en röd tråd hos eleverna i årskurs tre och läraren skulle kunna använda sig av elevernas olikheter för att skapa en miljö där varje elev känner sig sedd och accepterad för att skapa en stark inre motivation för vad de kan och sitt lärande.

7. Diskussion och slutsats

I mitt arbete har jag visat upp en bild av två lärares föreställningar om motivation och jag har också visat på skillnader i elevernas och lärarnas syn på motivation i ett vanligt klassrum.

Om elever har från tidigare fått uppleva misslyckande i sitt lärande så kan deras motivation falla. Därför är det viktigt med ett tillåtande klimat i klassrummet. Man får lov att göra fel för det är en möjlighet att göra rätt och på det vis lära sig. Det hjälper att läraren är tydlig med undervisningen, vilka mål eleverna strävas emot och hur kunskapen bedöms. Eleverna behöver höra att de kan eller är på god väg.

Som lärare kan det vara bra att vara medveten om att både inre och yttre motivation är viktigt. För en del elever fungerar den yttre motivationen väldigt bra men det kan vara bra att vara försiktig med att dela ut belöningar då man kan riskera att den inre motivationen försvinner. Vidare förtydligar Lundgren och Lökholm, (2006) att problemet är att den yttre motivationen måste hållas vid liv av ständiga belöningar då fokus förflyttats från lusten att lära sig till lusten att få en belöning. Tidigare använde läraren ett stjärnsystem också som ett belöningssystem, som gick ut på att samla stjärnor för något gott, exempelvis bra uppförande, hjälpsamhet eller tystnad i klassen när så efterfrågades. Men för att bibehålla motivationen så bytte läraren ut stjärnsystemet till siffersystemet så att motivationen kunde bibehållas.

Motivationen börjar hos läraren, om läraren är motiverad att nå eleverna på deras individuella nivåer ökar förutsättningen för motivation för klassen. Det måste finnas en vilja hos läraren om att lära känna vad som motiverar varje elev så att läraren kan använda sig av så många verktyg som behövs för att fånga upp en så stor del av eleverna som möjligt.

Läraren i sjätte klass använder sig av humor i sitt klassrum för att motivera eleverna. Läraren använder sig av olika tekniker för att fånga upp elevernas uppmärksamhet som glasspinnar eller olika former av belöningssystem för att motivera klassen. Läraren låter eleverna vara med att forma sina mål för att få de motiverade. Denna lärare upplevs av eleverna vara med att forma sina mål för att få de motiverade. Denna lärare upplevs av eleverna som en kompis, någon man kan lita på och en som kan hålla en hemlighet. Samtidigt fanns det elever som uttryckte oro över betyget och kände att läraren påpekar

att nu är det betyget som gäller. Det talades mycket om betyg bland eleverna i årskurs sex och en del oro för det ”nya” betygssystemet. Sen har vi läraren i tredje klass där situationen ser annorlunda ut, här jobbas det mer med struktur och samtal med kamrater.

I mitt arbete kommer det fram att lärarna kan motivera eleverna med hjälp av bra elevkännedom. En god relation mellan lärare och elev är i sig själv motiverande. Att som lärare använda en del av sin tid till att upptäcka elevernas olika intressen är ett effektivt sätt att kunna finna vägar för motivation i klassrummet.

Finns det en risk med för stort fokus på betygen? Visst en del av eleverna uttryckte en viss oro för att börja högstadiet med betyg men andra elever såg framemot att få betyg. Eller som en elev säger ”Jag vill ha betyg för då kan dom som jag ansöker jobb hos se hur bra jag är”. Vi kan inte bortse från det faktum att vissa elever motiveras ytterligare av betyg, en del av dessa elever har redan en stark inre motivation om att vilja lära sig och kan kanske se betyget mer som en extra ”morot”.

De elever som saknar den inre motivationen behöver finna sin inre lust till lärande istället för att fokusera på betyg. Här har läraren en betydelsefull roll att genom elevkännedom rikta bort dessa elevers fokus från betygstänk till lusttänk. Ett sätt att minska på elevernas stress är att strukturera upp vilka förväntningar vi har på dem redan tidigt och gemensamt göra upp delmål under terminen gång. Så att man tillsammans successivt arbetar mot en utökad förståelse för ämnet. Gärdenfors (2010) anser att man fortlöpande bör jobba mot ett förståelsemål snarare än ett betyg som mål.

7.1 Vidare forskning

För vidare forskning skulle det vara intressant att följa upp årskurs tre när dessa elever går i årskurs sex för att kunna belysa eventuella skillnader i deras motivation. Det hade också varit intressant att göra en undersökning om betygets funktion i samhället. Har betyget en reell funktion eller är det bara ett sätt att mäta och jämföra individer mot varandra, kan man verkligen mäta kunskap, intresse och lust på en skala.

Jag har kommit fram till att en del av eleverna redan har en inre drivkraft att lära sig i skolan och tycker att lärande är kul. Men det finns en del elever som tycks sakna den inre motivationen och här kan man med hjälp av yttre motivation engagera dessa elever. Det kan handla om att ge olika former av belöningar samtidigt som man försöker finna uppgifter som är utmanande.

Litteraturlista

- Ahl, Helene (2004). *Motivation och vuxnas lärande; en kunskapsöversikt och problematisering*. Utg. 2004, Lenanders grafiska AB Kalmar
- Bergström, Matti (1992). *Barnet - den sista slaven*. [Ny utg.] Jönköping: Brain Books
- Bruner, Jerome S. (1990). *Acts of meaning*. Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press
- Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn (2006). *Att utreda, forska och rapportera*. 8., förnyade uppl. Malmö: Liber
- Gärdenfors, Peter (2010). *Lusten att förstå: om lärande på människans villkor*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur
- Hein, Helle Hedegaard, *Motivation: motivationsteorier & praktisk tillämpning*, 1. uppl., Liber, Stockholm, 2012
- Hugo, Martin (2011). *Från motstånd till framgång: att motivera när ingen motivation finns*. 1. uppl. Stockholm: Liber.
- Larsen, Ann Kristin (2009). *Metod helt enkelt: en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. 1. uppl. Malmö: Gleerup
- Lundgren, Mikael & Lökhölm, Kent (2006). *Motivationshöjande samtal i skolan: att motivera och arbeta med elevers förändring*. Lund: Studentlitteratur
- Nyberg, Rainer (2000). *Skriv vetenskapliga uppsatser och avhandlingar med stöd av IT och Internet*. 4., [bearb.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Pink, Daniel (2012). *Drivkraft – Den överraskande sanningen om vad som motiverar oss [Elektronisk resurs]*. Bookhouse Editions
- Rosengren, Karl Erik & Arvidson, Peter (2002). *Sociologisk metodik*. 5., [omarb. och utök.] uppl. Malmö: Liber
- Ryen, Anne (2011). *Kvalitativ intervju; från vetenskapsteori till fältstudier* Uppl.1:2 Sahara Printing, Egypten
- Thomsson, Helene (2010). *Reflexiva intervjuer* uppl. 2;1 2010, studentlitteratur AB, Lund

Trost, Jan (2010). *Kvalitativa intervjuer* uppl.4 2010, studentlitteratur AB, Lund

Internet:

Skolverket (2019) <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/motivation-en-viktig-nyckel-till-elevers-skolframgang>

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-elevperspektiv/hur-upplever-elever-betyg-och-bedomning-1.195596>

Skolverket (2013) *Elevers lust att förstå – en bortglömd drivkraft?*

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/resurser-for-larande/itiskolan/sa-arbetar-andra/overgripande/elevers-lust-att-forsta-en-bortglomd-drivkraft-1.154935>

Wery, Jessica & Thomson, Margareta Maria (2013).” Motivational strategies to enhance effective learning in teaching struggling students” Support for learning.

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1467-9604.12027/pdf>

Bilaga 1

Följande frågor ställde jag till elever i tredje klass.

- vad är det som gör att en lärare är jättebra?
- vad är det som gör att en lärare är mindre bra/ dålig?
- vad tycker ni är roligt i skolan och varför?
- vad tycker ni är tråkigt och varför?
- vem i skolan tycker ni om att prata med om det har hänt något dåligt och varför?
- tycker ni att det är viktigt göra saker i skolan även om det inte är roligt?
- vad är viktigast i skolan, att ha roligt eller att ha rätt på uppgifter?
- tycker ni att ni har mycket att säga till om i klassrummet, får ni lov att vara med och bestämma vad som ska göras eller bestämmer läraren?
- Vad tycker ni om att göra på fritiden, intressen? Får ni använda era intressen i skolan på något sätt?
- Om ni fick ändra något i skolan vad skulle det vara?

Frågor nedan ställdes till elever i årskurs sex

- ser ni fram emot att börja högstadiet om ett år och varför/ varför inte?
- vad tycker ni är bra eller dåligt med betyg?
- tycker ni det är viktigt med betyg och varför?
- tycker ni det är roligt eller tråkigt med betyg?
- tycker ni att lärarna pratar mycket om betyg?
- har ni mycket prov?
- hur känns det att ha prov och varför känns det så?
- känns det likadant i skolan nu när ni får betyg som tidigare när ni inte fick betyg?
- om ni fick välja skulle ni ha betyg eller inte och varför?

Bilaga 2

Intervjufrågor som användes som stöd i lärarintervjuer.

- Hur upplever du elevernas motivation att komma till skolan?
- Hur upplever du elevernas motivation att gå i skolan?
- Hur upplever du elevernas motivation för de olika ämnena?
- Hur arbetar du som lärare för att motivera eleverna?
- Vad anser du om inre motivation?
- Vad anser du om yttre motivation?

Bilaga 3

Förfrågan till målsmän angående elevers deltagande i intervju

Vi är två lärarstudenter från Malmö högskola som studerar barn och ungdomsvetenskap, termin 7. Inför vårt examensarbete önskar vi att intervju era barn för att genomföra en studie kring motivation.

Vårt syfte med studien är att undersöka vad som får eleverna att känna sig motiverade i skolan. Vi undersöker detta genom att ställa frågor om motivation till lärare och elever. Vi är intresserade av hur lärare motiverar elever och vill jämföra detta med elevernas egen syn på motivation.

Alla uppgifter kommer att hanteras konfidentiellt. Examensarbetet kommer inte att innehålla några uppgifter av sådan karaktär att någon enskild elev kan bli identifierad. Intervjuerna med elever kommer att ske i grupper om tre för att göra det mer avslappnat för eleverna och även för att motivera till samtal i gruppen kring ämnet motivation. Samtliga intervjuer kommer att spelas in men inspelningen kommer att raderas efter avslutad studie.

Vid eventuella frågor kontakta gärna oss!

Manuel Santos

Telefon: xxxx

Karolin Ström

Telefon: xxxx

Utifrån ovanstående information samtycker jag till att mitt barn deltar i studien och ger härmed tillåtelse till intervjun.

Svar önskas senast måndagen den 9 september.

Datum: _____

Underskrift: _____

Namnförtydligande: _____

Elevs namn: _____

Bilaga 4

Förfrågan om deltagande i studie om motivation

Vi är två lärarstudenter från Malmö högskola som studerar barn och ungdomsvetenskap, termin 7. Inför vårt examensarbete önskar vi att besöka er för att påbörja en studie kring motivation. Vi vill genomföra observationer i klassrummet under lektionstid samt intervjua lärare och elever. Vi riktar oss till årskurs 3 och 6 i syfte att belysa eventuella skillnader i motivation.

Vårt syfte med studien är att undersöka vad som får eleverna att känna sig motiverade i skolan. Vi undersöker detta genom att ställa frågor till lärare och elever om motivation. Vi är intresserade av hur lärare motiverar elever och vill jämföra detta med elevernas egen syn på vad som får de motiverade.

Observationer sker genom besök i klassrum där vi båda sitter med en dag som passiva observatörer.

Till elevernas målsmän överlämnar vi en förfrågan med en beskrivning av syftet med intervjun. Alla uppgifter kommer att hanteras konfidentiellt. Examensarbetet kommer inte att innehålla några uppgifter av sådan karaktär att någon kan bli identifierad.

Intervjuerna med elever kommer att organiseras i grupper om tre för att göra det mer avslappnat för barnen och även för att motivera till ett samtal i gruppen kring ämnet motivation. Intervjuerna med lärare sker genom öppna frågor som inbjuder till diskussion kring ämnet. Samtliga intervjuer kommer att spelas in och efter avslutad studie raderas.

Vår förhoppning är att påbörja intervjuerna de närmaste dagarna och önskar svar via mail eller telefon så fort som möjligt, annars hör vi av oss i slutet av denna vecka.

Med vänliga hälsningar

Karolin Ström & Manuel Santos

Karolin Mobil: xxxx

Manuel Mobil: xxxx

